

naar de blive gamle, for at de da ligesom andre kunne komme til at nyde et sorgfrit Liv. — Jeg vil altsaa kunne udtale min Sympati med det foreliggende Lovforslag, navnlig saafremt der i det kunde indføres en Bestemmelse om, at baade bestaaende og nyoprettede Selskaber ikke havde Ret til at eksistere længere end 20 Aar, men at Staten saa skal være berettiget til at inddrage det hele under sig. Jeg tror, at man der ved bedst vil tjene Samfundets og Borgernes Interesser.

Sammerich: Jeg kan som den ærede sidste Taler ogsaa betragte det foreliggende Lovforslag som en ønskelig Forbedring af Forhold, som nok kunne trænge til en Forbedring. Telefonvæsenet har indtil Dato været henvist til en ret tilfældig Udvikling; dette Forslag giver det nu fastere Form i det hele og store. For det første ved at regulere det private Initiativ, og dernæst ved at tillade Staten at træde supplerende til. Derimod kan jeg ikke ellers helt følge det ærede Medlem. For det første tror jeg, at han lidt for let ved dette Forslag søger at annektere os alle sammen for Socialismen; jeg tror sikkert ikke, at man behøver at være Socialist, fordi man mener, at det kan være Statens og Kommunens Opgave at skaffe Befolkningen godt Vand. Der er ingen Tvivl om, at det sker heldigst og billigst og i alle Henseender bedst, naar det sker gennem det offentlige, utvivlsomt bedre end hvis man i en stor By overlader det til enhver selv at skaffe sig Vand. Der er selvfølgelig mange andre Punkter, hvor det offentlige med god Grund kan træde til som ledende, og saa skal det ogsaa træde til. Men hvad Socialisterne ville, er, at man med Hensyn til Statsopgaver skal gaa meget videre, end det er naturligt. Jeg kan derfor heller ikke betragte dette Forslag som et socialistisk Forslag, og jeg kan tilføje, at jeg ønsker netop, at der saa vidt muligt maa bevares de Elementer deri, i hvilke det tager Afstand fra Socialisternes Ideal Statsdrift. Det ærede Medlem ønsker derimod aabenbart, at vi snarest mulig, maaske helst den Dag i Morgen, gjorde Telefonerne til en Statsforanstaltning. Jeg skal indrømme, at et og andet kunde tale derfor, ikke saa meget det, det ærede Medlem udtalte, synes jeg, som adskilligt andet, der ligger lige for Døren. Naar vi nemlig for Tiden have det øvrige Efterretningsvæsen forterende udelukkende under Staten, vil der altid være Mangler og fremkomme Ulemper derved, at et enkelt Led — som her Telefonvæsenet — i det hele og store overlades til det private Ini-

tiativ. Det er en Statsopgave at besørge Breve, og Telegrammer paa en for Publikum bekvem Maade uden at forlange andet Bederlag af det korresponderende Publikum end direkte Dækning af Statens Udgifter derved. Naar man nu foreløbig holder Telefonvæsenet ude, vil der være den Mangel — om man vil, den Ubillighed — i dette Forhold, at der for Telefonering maa beregnes en Avance ud over Dækning af Udgiften, idet det private Selskab jo maa paatage sig store Udgifter, hvorved det kan løbe en betydelig Risiko og derfor maa have en Avance, som Staten ikke behøver at tage ved Besørgelsen af Breve og Telegrammer. Men ved Siden deraf kan og maa der fremsor alt fremkomme den Ulempe, at den private Virksomhed Telefonen i mange Punkter vil være en Konkurrent for Statens Post- og Telegrafvæsen. Derfor vil Staten af rent finansielle Hensyn være opfordret til at hemme den private Virksomhed i dens Udvikling. Dette er uden Tvivl Grunde, der kunne tale for, det, som det ærede Medlem ønskede. Alligevel tror jeg, at man skal vogte sig derfor, ikke gaa alt for hurtig, dertil. Det vil volde ikke blot betydelige Uanskeligheder, men ogsaa ret store Udgifter. De store Anlæg, der nu have udviklet sig under den private Udgide, repræsenterer en betydelig Værdi, og den maa jo, som Forslaget her ogsaa forudsætter, ikke blot erstattes med, hvad Anlægene have kostet, men der maa tillige gives en Avance, et yderligere Tillæg, for saa vidt de betale sig godt. Der er Anlæg, der maaske have haft nogle daarlige Aar, og de have i hvert Fald løbet en stor Risiko, denne bør sikkert ogsaa betales. Det kan altsaa blive ret kostbart for Staten at overtage de private Anlæg. Men ved Siden af kan det, man vil gaa for de store Penges, maaske have ringe Værdi for Staten; den vil saa Anlæg, som den ikke vil finde tilfredsstillende, og vil ofte komme til at købe noget, som den hurtig maa erstatte med nyt. Desuden kan man være ganske sikker paa, at naar Telefonerne ere gaaede over til Staten, saa vil der hurtig rejse sig Krav om at saa Telefonanlæg til hver Kro og i Landet, om ikke til hvert Hus. Alt dette er Grund nok til at være betænkelig. Selv om man imidlertid vil sige, at det dog er berettiget, at Staten tager Telefonvæsenet lige saavel som Post og Telegraf under sig, vil jeg for mit Vedkommende ikke tilføje det, i alt Fald, ikke for en rum Tid. Telefonen og dens Benyttelse er jo noget saa nyt, at man kan være temmelig sikker paa, at der vil gaa adskillige Aar, hvor den vil gaa bedre og sikrere frem